

Groninger molenweekend met flauwe wind uit het regennest

Analyse van Lex: een omvangrijke depressie koerst vrij snel in NO-richting via Schotland over de Noordzee naar Skandinavie en zal daar ongetwijfeld voor veel regen zorgen. Een krachtiger wordende pressie boven midden Europa zorgt ervoor dat de wind uit ZW richtingen zwak tot matig blijft. Deze pressie zal zich nog wat verder uitbreiden naar alle zijden waardoor we zeker in het noorden in rustiger weer, met opklaringen, terecht komen. De wind zal nog wat afnemen en het wordt wat warmer. Misschien hier en daar nog een lokaal buitje. Met 4 volle zeilen zal het malen net kunnen.

Het KNMI vindt er dit van: *overdag is er vooral in het westen en noorden hogere bewolking, maar het blijft vrijwel overal droog. In de avond klaart het overal op. De middagtemperaturen lopen uiteen van 18°C op de Wadden tot lokaal 25°C in het zuiden. Er staat een matige zuidwestenwind. In de avond draait de wind naar richtingen tussen zuidoost en zuid en neemt landinwaarts af naar zwak. (Bron: KNMI)*

Vragen over het huiswerk

Lezen H7: 7.3.14 t/m 7.5.3.f

1. Welke zeilvoering mogen we vandaag verwachten bij een belaste en welke bij een onbelaste molen?
2. Wat wordt er bedoeld met rondsmeren van de molen?
3. Het is helder weer, maar er trekt een waas voor de zon met een kring, gevolgd door dikkere egale bewolking met later flarden eronder. Wat is er aan de hand?
4. Waar moet je doen als het dreigt te gaan ijzelen?
5. Er komt een dikke bui aan en wel recht over de molen. Wat moet je doen?
6. Wat wordt bedoeld met dagelijkse gang en welke wind maakt zich hier schuldig aan?
7. Waardoor kan de bovenas warmlopen?
8. De vijzel is stijf bevroren, maar er moet worden gekruid i.v.m. nadering zeer zware storm. Gaat dit zomaar of wat zou je kunnen doen?
9. Wat is een cirrostratus, een cumulus nimbus en wat een altocumulus floccus? Waar zijn het voorbodes van?

Herhaling

10. Hoe heet de langste balk in de onderkruiging van een paltrok?
11. Wat is een roerom?
12. Als een rol gebroken is en de afstand tussen de gebroken rol en de rollensluis is 2 velden, hoeveel velden moet je dan krooien om de rol boven de rollensluis te krijgen?
13. Waar zit de schopplank en waar dient hij voor?
14. Welke truuk gebruikt men om houten bandvangen wat soepeler te maken? Wat is het nadeel daarvan?
15. Waarom zitten er zoveel gaten in een sabelijzer en waarom zijn die soms niet netjes onder elkaar aangebracht?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H7: 7.3.14 t/m 7.5.3.f

1. Welke zeilvoering mogen we vandaag verwachten bij een belaste en welke bij een onbelaste molen?
Bij de te verwachte wind kan alles ervoor als we gaan malen. Bij onbelast zouden we voor 4 lange halven kunnen kiezen.
2. Wat wordt er bedoeld met rondsmeren van de molen?
Bij het rondsmeren wordt bedoeld dat alle smeerpunten in de molen langsgedaan moeten worden met de juiste smeermiddelen, dus de kruiring, hals- en penlager, de diverse tapeinden allemaal met reuzel. Indien een engels kruierwerk of rollenkruierwerk aanwezig is de asjes oliën. De taatsen in de taatspotten met dikke olie of raapolie. Kammen en staven met was. Kruiieren kunnen met wat industrieel vet worden gesmeerd, de munnik van het kruiwad weer met reuzel. Bij zetelkruierwerken de zetel en de stormpen van reuzel voorzien m.b.v. smeerstok en het oude vet verwijderen met de vetboor.
3. Het is helder weer, maar er trekt een waas voor de zon met een kring, gevolgd door dikkere egale bewolking met later flarden eronder. Wat is er aan de hand?
Bij een waas voor de zon is er een warmtefront op komst. Dit begint met hoge vegen in de lucht gevolgd door hele dunne bewolking als een soort waas. Later gevolgd door dikkere grijze egale wolk soms met flarden eronder. Het eindigt er meestal mee dat het druilerig weer is met motregen en weinig wind.
4. Waar moet je doen als het dreigt te gaan ijzelen?
Bij dreiging van ijzel zo snel mogelijk de zeilen weggrollen en klampen voordat ze bevroren. Bevroren zeilen zijn net planken en om ze droog te malen ben je soms dagen bezig als het blijft vriezen.
5. Er komt een dikke bui aan en wel recht over de molen. Wat moet je doen?
Proberen zo snel mogelijk af te zeilen, of, als dit niet meer lukt, één zeil weg en het lege end omhoogzetten, bliksemafleider en roedketting vast.
6. Wat wordt bedoeld met dagelijkse gang en welke wind maakt zich hier schuldig aan?
Dagelijkse gang is het sterker worden van de wind in de middag en weer afzakken in de avond. De Noordenwind staat erom bekend, ook Z, ZW en W winden hebben dit soms maar minder sterk.
7. Waardoor kan de bovenas warmlopen?
Door een breuk van de halssteen kan het vet van het lager worden geschraapt en kan de as warmlopen. Het is verstandig om bij opruimen van de molen even aan de hals en penlager te voelen. Tot handwarm, ca. 25 gr., kan. Is het lager warmer dan controleren of er niets aan de hand is en zonodig nieuw vet aanbrengen.

8. De vijzel is stijf bevroren, maar er moet worden gekruid i.v.m. nadering zeer zware storm. Gaat dit zomaar of wat zou je kunnen doen?

De vijzel uit het werk zetten om te kunnen kruien. Als dit niet lukt dan kan ook met gelichte vang worden gekruid. Wel de roedketting en bliksemafleider losmaken want het gevluucht zal langzaam draaien tijdens het kruien. Daarna uiteraard wel weer aanbrengen. Als de vijzel wel uit het werk kan worden gezet ook deze weer terug in het werk zetten.

9. Wat is een cirrostratus, een cumulus nimbus en wat een altocumulus floccus? Waar zijn het voorbodes van?

Cirrostratus is hoge gelaagde bewolking en een voorloper van een warmtefront. Een cumulonimbus is een grote stapelwolk met kans op onweer of een bui, voorbode van een koufront. Altocumulus floccus zijn rafelige wolkjes met vaak een donkere onderkant, een zekere voorbode voor onweer.

Herhaling

10. Hoe heet de langste balk in de onderkruiging van een paltrok?

De langste balk in de onderkruiging van een paltrok is de sleutelbalk.

11. Wat is een roerom?

Een eenvoudige houten constructie, bestaande uit een aantal plankjes die het water via centrifugaalkracht naar buiten dwingen. Bakker's Meulentje heeft ook een roerom.

12. Als een rol gebroken is en de afstand tussen de gebroken rol en de rollensluis is 2 velden, hoeveel velden moet je dan krooien om de rol boven de rollensluis te krijgen?

Altijd twee keer de afstand tussen kapotte rol en de sluis, in dit geval dus 4 velden.

13. Waar zit de schopplank en waar dient hij voor?

De schopplank is een extra hekschroot onderaan het stellinghek. Die moet voorkomen dat je naast het stellingdek stapt of dat er per ongeluk dingen naar beneden vallen.

14. Welke truuk gebruikt men om houten bandvangen wat soepeler te maken? Wat is het nadeel daarvan?

Men maakt er schuine zaagsneden in. De band krijgt daardoor minder mechanische sterkte en kan dus makkelijker breken.

15. Waarom zitten er zoveel gaten in een sabelijzer en waarom zijn die soms niet netjes onder elkaar aangebracht?

De gaten dienen om de vangbalk mee te kunnen verstellen. Dat stellen doe je als de vangbalk te dicht bij de kapzoldervloer komt te hangen. De gaten zitten bij sommige sabelijzers onder elkaar, maar dan kun je de balk alleen maar ruw stellen. Daarom maakt men ook wel rijen gaten naast elkaar, wat voldoende mechanische sterkte biedt en veel nauwkeuriger stellen mogelijk maakt. Vergeet niet dat een paar centimeter verschil aan het begin van de vangbalk vele centimeters verschil aan het eind oplevert (hefboom).

